

Aluminij Industrija d.o.o.
Broj: 01-677/26
Mostar, 13.03.2026. godine

PROCJENA UTJECAJA NA LJUDSKA PRAVA U ALUMINIJ INDUSTRIJI d.o.o. (Human Rights Impact Assessment)

1. UVODNI OKVIR I REGULATORNI KONTEKST

1.1. Ljudska prava u Bosni i Hercegovini

Prava svakog pojedinca u Bosni i Hercegovini propisana su Ustavom Bosne i Hercegovine, međunarodnim ugovorima ili konvencijama koje je BiH potpisala, kao i unutrašnjim zakonima.

U Preambuli Ustava BiH navodi se odlučnost da se u BiH osigurava puno poštivanje međunarodnog humanitarnog prava na osnovu Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima, međunarodnih ugovora o građanskim i političkim te ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima, kao i Deklaracije o pravima osoba koje pripadaju nacionalnim ili etničkim, vjerskim i jezičkim manjinama, te drugih instrumenata o ljudskim pravima.

Člankom II Ustava BiH proklamira se da BiH, uključujući oba entiteta, osigurava najviši nivo međunarodno priznatih ljudskih prava i temeljnih sloboda. Također se navodi da se prava i slobode određeni u Europskoj konvenciji za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda te njenim protokolima direktno primjenjuju u BiH i imaju prvenstvo pred svakim drugim zakonodavstvom. U istom se članku proklamira da je svim osobama na području BiH osigurano da uživaju ljudska prava i temeljne slobode bez diskriminacije prema spolu, rasi, boji kože, jeziku, vjeroispovijesti, političkom i drugom opredjeljenju, nacionalnom ili društvenom porijeklu, pripadnosti nacionalnoj manjini, vlasništvu, rođenju ili drugom statusu.

Aneks 6 Ustava BiH odnosi se na Sporazum o ljudskim pravima, kojim se svim osobama na području BiH osigurava najviši nivo međunarodno priznatih ljudskih prava i temeljnih sloboda, uključujući i prava i slobode osigurane Europskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda te njenim protokolima, kao i drugim međunarodnim sporazumima koji su posebno navedeni u dodatku ovog aneksa. Ta prava i slobode uključuju: pravo na život; pravo na nepodvrgavanje mučenju, nehumanom ili ponižavajućem postupku ili kazni; pravo osobe da ne bude držana u ropstvu ili potčinjenosti ili da obavlja prisilni ili obavezni rad; pravo na slobodu i sigurnost ličnosti; pravo na pošteno suđenje u građanskim i krivičnim predmetima; pravo na privatni i porodični život, nepovredivost doma i korespondencije; slobodu mišljenja, savjesti i vjere; slobodu izražavanja; slobodu mirnog okupljanja i slobodu udruživanja s drugima; pravo na zaključenje braka te osnivanje porodice; pravo na imovinu; pravo na obrazovanje; pravo na slobodu kretanja i stanovanja.

Poglavlje II Ustava BiH posvećeno je zaštiti ljudskih prava putem Komisije za ljudska prava, koja se sastoji iz Ureda ombudsmena i Vijeća za ljudska prava. Komisija za ljudska prava djeluje pri Ustavnom sudu BiH.

Aneks 7 Ustava predstavlja Sporazum o izbjeglicama i raseljenim osobama, prvo poglavlje posvećeno je zaštiti prava izbjeglica i raseljenih osoba, dok je drugo poglavlje posvećeno Komisiji za raseljene osobe i izbjeglice.

Unutar sustava državne uprave formirana su i posebna tijela čija je uloga dalja promocija i unapređenje sustava zaštite ljudskih prava, kao što su Vijeće za djecu, Agencija za ravnopravnost spolova, Odbor za Rome, Vijeće za invalidna lica, Komisija za odnose sa vjerskim zajednicama. Pri Parlamentarnoj skupštini BiH formirano je Vijeće za

nacionalne manjine, kao savjetodavno tijelo. Institucije BiH daju punu podršku Međureligijskom vijeću u BiH čijom uspostavom se ostvaruje međureligijski dijalog između četiri najveće vjerske skupine u BiH.

Treće poglavlje Aneksa 6 Ustava BiH posvećeno je drugim organizacijama koje se bave ljudskim pravima. Naglašava se obaveza promoviranja i poticanja djelovanja nevladinih i međunarodnih organizacija za zaštitu i promoviranje ljudskih prava. Pozivaju se Komisija UN-a za ljudska prava, OSCE, Visoki komesarijat UN-a za ljudska prava i druge nevladine ili regionalne misije i organizacije za ljudska prava da pažljivo prate stanje ljudskih prava u BiH, uključujući osnivanje mjesnih ureda i slanje posmatrača, izvjestitelja i drugih relevantnih osoba, te na obavezu da im se pružaju efikasna i potpuna pomoć, pristup i olakšice.

1.2. Međunarodni okvir

Vanjska politika BiH u području ljudskih prava

BiH je ratificirala međunarodne instrumente u oblasti ljudskih prava, uključujući konvencije UN-a, Vijeća Evrope i pripadajuće protokole, prema kojima postoji obaveza izvještavanja, a zalaže se za dosljednu suradnju s ugovornim tijelima UN-a osnovanim prema tim konvencijama.

Sudjelovanje BiH u radu međunarodnih organizacija

Postavši članicom OSCE-a, BiH je prihvatila načela Završnog dokumenta iz Helsinkija, te surađuje s OSCE-om na području promocije i zaštite ljudskih prava. U BiH djeluje Misija OSCE-a, u okviru koje postoji Odjel za ljudska prava, čija je uloga da prati stanje ljudskih prava u BiH te da u tom cilju tijesno surađuje s domaćim organima u BiH (prije svega s Institucijom ombudsmena, Ustavnim sudom i Ministarstvom za ljudska prava BiH i međunarodnom zajednicom.

Deklaracija Međunarodne organizacije rada

Usvajanjem Deklaracije Međunarodne organizacije rada (1998.) učinjen je značajan doprinos za zaštitu i unapređenje poštivanja načela koja se odnose na temeljna prava radnika, i to:

- slobodu udruživanja i učinkovito priznavanje prava na kolektivno pregovaranje;
- ukidanje svih oblika prisilnoga ili prinudnog rada;
- ukidanje diskriminacije u odnosu na zapošljavanje i zanimanje.

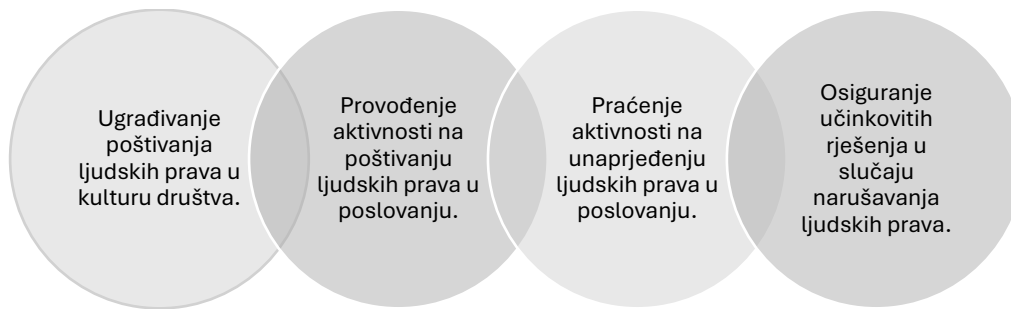
Cilj Deklaracije je da se osiguraju društveni napredak koji će teći uporedo s privrednim napretkom i poštivanje različitih uvjeta, mogućnosti i orijentacija koji postoje u pojedinim zemljama.

2. PRISTUP ALUMINIJ INDUSTRIJE LJUDSKIM PRAVIMA

Aluminij Industrija d.o.o. posvećena je poštivanju i unapređenju ljudskih prava kao temeljnog principa odgovornog poslovanja. Društvo u svom radu dosljedno primjenjuje relevantne zakone Bosne i Hercegovine, međunarodne konvencije o ljudskim pravima i međunarodne standarde.

Aluminij Industrija d.o.o. u provedbi poštivanja ljudskih prava se vodi sljedećim načelima:

Sustav upravljanja ljudskim pravima temelji se na:

- identifikaciju rizika,
- procjenu utjecaja,
- prevenciju i ublažavanje negativnih utjecaja,
- monitoring i izvještavanje.

Poseban fokus stavlja se na:

- zdravlje i sigurnost na radu,
- radne uvjete i radno vrijeme,
- nediskriminaciju i jednak tretman,
- slobodu udruživanja,
- upravljanje ljudskim pravima u lancu snabdijevanja.

Sustav dužne pažnje u području ljudskih prava (Human Rights Due Diligence) provodi se kroz kontinuirani proces identifikacije, procjene, ublažavanja, praćenja i izvještavanja o potencijalnim i stvarnim utjecajima na ljudska prava.

2.1. Radni standardi i usklađenost

Aluminij Industrija d.o.o. posluje u skladu s važećim zakonodavstvom Bosne i Hercegovine, uključujući Zakon o radu Federacije BiH, kao i relevantne međunarodne standarde rada.

U području zdravlja i sigurnosti na radu primjenjuju se zakonski propisani standardi, posebno u industrijskim sektorima s povećanim rizicima. Radnička prava odnose se na sve zaposlenike, uključujući migrante, sezonske i privremene radnike.

Udruženje poslodavaca Federacije BiH i Sindikat metalaca Federacije BiH zaključili su Kolektivni ugovor o pravima i obavezama poslodavaca i radnika za djelatnost proizvodnje i prerade metala u Federaciji BiH, kojim se uređuju ključna pitanja radnih odnosa, uključujući:

- uvjete rada i radne odnose,
- plaće i naknade,
- kolektivno pregovaranje i socijalni dijalog,
- rad sindikata,
- rješavanje radnih sporova.

Link:

<https://www.upfbih.ba/uimages/dokumenti/KU20o20pravima20i20obavezama20poslodavaca20i20radnika20za20djelatnost20proizvodnje20i20prerade20metala20u20FBiH20612025.pdf>

Aluminij Industrija d.o.o. je usvojila interne politike:

- 1) Politiku jednakosti, raznolikosti i uključenosti
- 2) Politiku zdravlja i sigurnosti na radu
- 3) Politiku za hitne slučajeve
- 4) Politiku kvaliteta
- 5) Politiku zaštite okoliša
- 6) Politiku političkog djelovanja
- 7) Politiku protiv korupcije i podmičivanja
- 8) Politiku protiv pranja novca
- 9) Politiku tržišnog takmičenja
- 10) Politiku reciklaže i cirkularne ekonomije
- 11) Politiku energije i klimatskih promjena
- 12) Politiku održivog razvoja
- 13) Politiku društvene odgovornosti
- 14) Politiku odgovornog nabavljanja
- 15) Kodeks poslovnog ponašanja za dobavljače
- 16) Politiku ljudskih prava i radnih uslova
- 17) Politiku privatnosti zaposlenika
- 18) Politiku uzbunjivača (whistleblowing)
- 19) Politiku informacione sigurnosti
- 20) Politiku sigurnosti

Link: <https://aluminij.com/about/#company-policies-section>

Društvo nastoji spriječiti i ublažiti negativne utjecaje na ljudska prava, uključujući i situacije kada ne doprinosi direktno nastanku tih utjecaja.

2.1.1. Nediskriminacija i jednak tretman

Aluminij Industrija d.o.o. primjenjuje Politiku jednakosti, raznolikosti i uključenosti s ciljem osiguravanja radnog okruženja bez diskriminacije po osnovu spola, dobi, religije, etničke pripadnosti, invaliditeta ili drugih osobnih karakteristika.

Društvo aktivno promiče inkluzivnost i jednake mogućnosti te prati percepciju zaposlenika kroz interne ankete. Rezultati dosadašnjih istraživanja ne ukazuju na značajne sistemske nepravilnosti u oblasti ravnopravnosti spolova.

2.1.2. Sloboda udruživanja

U skladu sa Zakonom o radu Federacije BiH, radnicima je osigurano pravo na slobodno udruživanje, članstvo u sindikatima, kolektivno pregovaranje i pravo na štrajk, bez diskriminacije ili pritiska.

Aluminij Industrija d.o.o. poštuje pravo zaposlenih na sindikalno organiziranje i socijalni dijalog.

2.1.3. Zabrana prisilnog i dječjeg rada

Aluminij Industrija d.o.o. ne koristi niti podržava prisilni rad.

Zapošljavanje u Aluminij Industriji d.o.o. moguće je isključivo u skladu sa Zakonom o radu Federacije BiH, pri čemu je minimalna dob za zapošljavanje 15 godina. Maloljetni radnici od 15 do 18 godina ne mogu obavljati noćni rad niti poslove koji su zakonom definirani kao opasni.

3. STRUKTURA ZAPOSLENIH

3.1. Ukupan broj zaposlenih

Na dan 31.12.2025. godine ukupan broj zaposlenih u Aluminij Industriji d.o.o. iznosio je 285, od čega je 251 muškarac i 34 žene.

3.2. Dobna struktura

Aluminij Industrija d.o.o. prati dobnu strukturu zaposlenih u cilju razumijevanja demografskih trendova, planiranja radne snage i upravljanja potencijalnim rizicima povezanim sa starenjem radne populacije.

DOBNA SKUPINA	BROJ ZAPOSLENIH
< 19	0
19 – 24	9
25 – 29	22
30 – 34	35
35 – 39	49
40 – 44	45
45 – 49	51
50 – 54	26
55 – 59	32
60 – 64	12
> 65	4
Ukupno	285

Najveći udio zaposlenih nalazi se u dobnim skupinama od 35 do 49 godina, što ukazuje na stabilnu i iskusnu radnu snagu. Istovremeno, prisutnost starijih dobnih skupina ukazuje na potrebu kontinuiranog upravljanja rizicima vezanim uz zdravlje i sigurnost na radu.

3.3. Struktura zaposlenih prema vrsti radnog odnosa

Aluminij Industrija d.o.o. prati strukturu zaposlenih prema vrsti radnog odnosa u cilju transparentnog upravljanja radnom snagom, stabilnosti zaposlenja i procjene potencijalnih socijalnih i radnih rizika.

Na dan 31.12.2025. godine, struktura zaposlenih prema vrsti ugovora prikazana je u nastavku.

KATEGORIJA	BROJ ZAPOSLENIH	UDIO (%)
Ukupno	285	100%
Neodređeno vrijeme	229	80,35%
Određeno vrijeme	54	18,95%
Pripravnici / vježbenici	2	0,70%

Većina zaposlenih u Aluminij Industriji d.o.o. zaposlena je na neodređeno vrijeme (80,35%), što ukazuje na visok stupanj stabilnosti radnog odnosa i dugoročnu orijentaciju u upravljanju ljudskim resursima. Udio zaposlenih na određeno vrijeme i pripravnika/vježbenika predstavlja manji dio ukupne radne snage i koristi se za potrebe operativne fleksibilnosti i razvoja kadrova.

4. IDENTIFIKACIJA RIZIKA ZA LJUDSKA PRAVA

Procjena rizika temelji se na kombinaciji vjerojatnosti pojave i težine potencijalnog utjecaja na ljudska prava.

Rizici se klasificiraju kao visoki, srednji ili niski, ovisno o ozbiljnosti posljedica i mogućnosti njihove pojave. Visoki rizici zahtijevaju prioritarno upravljanje i dodatne mjere kontrole, dok se srednji i niski rizici prate i unapređuju kroz postojeće sustave upravljanja.

PODRUČJE	UTJECAJ	POGOĐENE SKUPINE	RIZIK
Zdravlje i sigurnost	Povrede	Radnici, izvođači	visok
Izvođači radova	Neujednačeni standardi	Vanjski radnici	visok
Radno vrijeme	Prekovremeni rad, umor	Radnici	srednji
Diskriminacija	Nejednak tretman	Zaposlenici	nizak
Sloboda udruživanja	Percepcija pritiska	Radnici	srednji
Lanac snabdijevanja	Indirektni rizici	Dobavljači	srednji
Žalbeni mehanizam	Strah od prijave	Zaposlenici	nizak

Procjena rizika uzima u obzir:

- prirodu djelatnosti (industrijska proizvodnja),
- radne uvjete i operativne procese,
- iskustva iz prethodnog razdoblja (npr. incidenti, pritužbe),
- razinu kontrole nad pojedinim procesima (interni procesi vs. dobavljači i izvođači).

Procjena rizika redovito se preispituje i ažurira.

Učinkovitost sustava prati se kroz interne pokazatelje (npr. broj ozljeda na radu, broj zaprimljenih pritužbi, procjena zadovoljstva zaposlenika i sl.).

4.1. Ključni pokazatelji učinka

Aluminij Industrija d.o.o. uspostavlja sljedeće ključne pokazatelje za praćenje učinka u području ljudskih prava i sigurnosti, za razdoblje zaključno sa 31.12.2025. godine:

- stopa ozljeda s izgubljenim radnim vremenom: 1432 sata
- broj ozljeda na radu: 11
- broj zaprimljenih žalbi: 9
- % riješenih žalbi u roku: 100%
- % zaposlenika obuhvaćenih edukacijama iz HSE: 100%
- fluktuacija zaposlenika: 16,5%

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA I ODGOVORNOSTI

Upravljanje rizicima u oblasti ljudskih prava i radnih uvjeta u Aluminij Industriji d.o.o. integrirano je u organizacijsku strukturu društva. Odgovornosti su raspoređene po funkcionalnim odjelima u skladu sa njihovim operativnim nadležnostima.

Ovaj pristup osigurava da se identificirani rizici upravljaju na nivou gdje nastaju, uz koordinaciju kroz sustav upravljanja usklađenosti, ljudskih resursa i održivog razvoja.

5.1. Raspodjela odgovornosti po odjelima

PODRUČJE ODGOVORNOSTI	KLJUČNI RIZICI	NADLEŽNI ODJEL	ULOGA
Zdravlje i sigurnost na radu	Povrede na radu	Tehnički odjel / Služba kontrole i zaštite (HSE)	Operativno upravljanje sigurnošću i tehničkim rizicima
Radni odnosi i ljudska prava	Diskriminacija, radni uvjeti, žalbe	Odjel ljudskih resursa	Upravljanje HR politikama i ljudskim pravima
Ugovori i dobavljači	Rizici u lancu snabdijevanja, izvođači	Odjel nabave, Odjel prodaje i Pravni odjel	Upravljanje dobavljačima i ugovornim zahtjevima
Logistika i transport	Operativni rizici	Odjel carine i logistike	Sigurnost i usklađenost u transportu
Financijski uvjeti	Kašnjenje plaća, financijska usklađenost	Odjel financijsko računovodstvenih poslova	Financijska kontrola i isplate
IT i zaštita podataka	Privatnost podataka, sustavni rizici	IT Odjel	Sigurnost informacijskih sustava
Tehnički procesi	Procesni incidenti, operativni kvarovi	Tehnički odjel	Tehnička sigurnost i održavanje
Procesna poboljšanja	Sustavni rizici i optimizacija	Odjel za unapređenje tehničkih procesa	Unapređenje procesa i smanjenje rizika
Održivost i ESG	ESG usklađenost, ljudska prava	Odjel održivog razvoja	HRDD, ESG i ASI usklađenost
Prodaja i tržište	Etičko poslovanje, odnosi sa kupcima	Odjel nabave, Odjel prodaje i Pravni odjel	Komercijalna usklađenost
Marketing i komunikacije	Reputacijski rizici	Odjel marketinga	Eksterna komunikacija i reputacija
Opći poslovi	Administrativni i organizacijski rizici	Odjel općih poslova	Operativna podrška
Top management	Strateški rizici i upravljanje	Uprava društva	Krajnja odgovornost za sustav upravljanja

Sustav upravljanja rizicima zasniva se na principu integrirane odgovornosti, gdje svaki organizacijski dio ima jasno definirane nadležnosti u upravljanju relevantnim rizicima.

Odjel ljudskih resursa i Pravni odjel te Odjel održivog razvoja imaju centralnu ulogu u koordinaciji sustava ljudskih prava, uključujući razvoj politika, praćenje usklađenosti i izvještavanje o učincima u oblasti ljudskih prava i održivosti.

Operativni odjeli upravljaju rizicima direktno na mjestu njihovog nastanka, u skladu sa definiranim procedurama, internim kontrolama i odgovornostima utvrđenim sustavom upravljanja.

Uprava društva ima krajnju odgovornost za implementaciju, nadzor i strateško usmjeravanje sustava upravljanja ljudskim pravima, uključujući odobravanje politika i praćenje ukupnih performansi sustava.

6. ŽALBENI MEHANIZAM

Aluminij Industrija d.o.o. osigurava pristupačan i povjerljiv žalbeni mehanizam koji uključuje:

- anonimno prijavljivanje,
- zaštitu od odmazde,
- više komunikacijskih kanala,
- definiran proces obrade slučajeva.

Proces:

- 1) prijem,
- 2) evidencija i klasifikacija,
- 3) istraga,
- 4) korektivne mjere,
- 5) zatvaranje slučaja.

Mehanizam za žalbe u okviru internog i eksternog komuniciranja omogućen je i online putem linka:

<https://aluminij.com/contact-us/#contact-us-section>.

Svi zaprimljeni slučajevi se evidentiraju i analiziraju u svrhu kontinuiranog unapređenja sustava upravljanja ljudskim pravima.

Učinkovitost žalbenog mehanizma redovito se prati kroz rezultate i povratne informacije zaposlenika.

7. PLAN MJERA

Aluminij Industrija d.o.o. planira daljnje unapređenje sustava upravljanja ljudskim pravima kroz sljedeće aktivnosti:

- jačanje sustava procjene i upravljanja rizicima u području ljudskih prava,
- unapređenje sigurnosti na radu i razvoja kulture sigurnog rada (zero harm pristup),
- poboljšanje upravljanja i nadzora nad izvođačima radova,
- uvođenje i jačanje ESG zahtjeva prema dobavljačima,
- unapređenje i osiguranje lakšeg pristupa žalbenom mehanizmu,
- kontinuiranu edukaciju i osposobljavanje zaposlenika o ljudskim pravima, sigurnosti i radnim uvjetima.

8. ZAKLJUČAK

Ovaj dokument utvrđuje pristup Aluminij Industrije d.o.o. upravljanju ljudskim pravima u poslovanju.

Dokument se redovito preispituje i po potrebi ažurira, u skladu s promjenama u poslovanju, zakonodavstvu i relevantnim standardima.

Aluminij Industrija d.o.o. ostaje posvećena poštivanju i unapređenju ljudskih prava u svim aspektima svog poslovanja.

Podaci se odnose na razdoblje zaključno sa 31.12.2025. godine.

